

Reportasjene

- Hovedsak og seks side-saker (side-scroll helt nederst) er samlet [her](#)
- **Tekst:** Andreas Beddari Høyer, Rune Endresen
- **Foto/video:** Yngve Olsen
- **Design:** Kristine Tolk Solberg, Hallvar Wergeland Agersborg
- **Animasjoner:** Kristoffer Lorentzen, Øyvind Lind
- **Grafikk:** Oskar Bjørkum

Intro:

Klokka har passert ett på natta. Utenfor er det mørkt. Snøen og vinden pisker mot vinduene på Nordlys-desken i Tromsø, da vi pakker sammen for dagen.

Det har vært ti intense dager på jobb. Stadig nye skred har gått i Lyngsalpene. Flere menneskeliv har gått tapt. Folk har skadet seg stygt.

Vi rakk bare å varsle tragediene, før et nytt drama tok over.

Men hva er konsekvensene for enkeltpersoner? Og storsamfunnet? Hvem er menneskene bak skjebnene? Hva skjer med de rammede familiene? Hvorfor tok redningsarbeidet så lang tid og hva er den offentlige ressursbruken? Hvilken informasjon får egentlig turistene som kommer til den norske fjellheimen?

Vi ønsket å gå dypere inn i den menneskelige psykologien og de mange valgene som ble tatt i en av dødsulykkene, det fordømmende kommentarfeltet og samfunnsproblemet med stadig økende antall skredofre.

Og til slutt:

Er det noe vi som samfunnsaktører - altså både Nordlys og Amedia - kan gjøre for å bidra til å redusere antall dødsulykker i fjellene?

Dette ble også inngangen overfor kildene, og trolig også årsaken til at alle, etter hvert, ville bidra til å gjøre dette til et unikt prosjekt.

Hva har vi gjort:

Totalt sett har kildearbeidet strakt seg over ett år, med intens 24/7-jobb de siste to månedene før publisering, opp mot ettårsdagen for skredulykken.

Det har resultert i en hovedreportasje og seks fyldige undersøker der vi har undersøkt et konkret skred ned til minste detalj - for igjen å kunne si noe om helheten i samfunnsproblemet.

Vi har oversatt serien til tysk og engelsk, som de fleste turister forstår, og gjort den åpent tilgjengelig for alle. Tanken bak dette er at dette skulle vært vårt bidrag til samfunnsoppdraget.

Det er gjort flere researchgrep, både for å kunne skrive levende i "nåtid" om en tidligere hendelse, samt for å kunne flette inn både historikk og faktisk nåtid.

Vi har fått økonomisk støtte fra Amedias gravefond. Det har vært svært viktig for å kunne ta aktive reportasjeregjeringer - som å reise til Tyskland for å møte de etterlatte og gjenværende involverte.

En stor del av summen er brukt til nybrottsarbeid, ved å utvikle skreddersydde grafikker over antall skreddødsfall, animasjon av ruten de involverte har valgt, omfanget av skredet, hvor de ble tatt og hvorfor de ble tatt av skredet akkurat da.

Besøk hos etterlatte i Lohberg. Foto: Yngve Olsen

For å lage animasjonene - og tidslinjen - i saken har vi kombinert egen befarings til dødsfjellet, faktiske droneopptak fra skred-dagen samt egne droneopptak i ettertid, detaljer fra skredrapporter, intervjuer med involverte, tidsbevis fra faktiske bilder, logger fra helsevesen og politi, samt utregninger fra eksperter på volum og fart. Det mener vi har resultert i en troverdig tidslinje og animasjon. I jobben oppdaget vi at NVEs skredrapport og loggene fra politi og helsevesen var upresise, slik at vi måtte kombinere en rekke ulike metoder/verktøy for å få et mer riktig bilde av skredet. Som ventet husket også mange av de involverte både feil og upresist, men ved hjelp av den store datamengden vi skaffet til veie fikk vi faktasjekket og verifisert detaljene.

Fra starten har vi planlagt at reportasjene skulle ha en serie visuelle virkemidler som kunne bygge opp rundt de sterke historiene fra de involverte, de etterlatte, redningsarbeidere og det offentlige.

Befaring ved Erikaksla nær ett år senere. Foto: Yngve Olsen

Vi har fått tilgang til et stort og unikt datamateriale av eksterne bilder, videoer, dronefilmer, samt både åpne intervjuer og bakgrunnsintervjuer.

I tillegg til de nevnte visuelle grepene er det tenkt på detaljer helt på mikronivå - slik som en digital klokke for å vise tidsbruken og en Nordlys-logo som ble til et fjell som avslutning på saken.

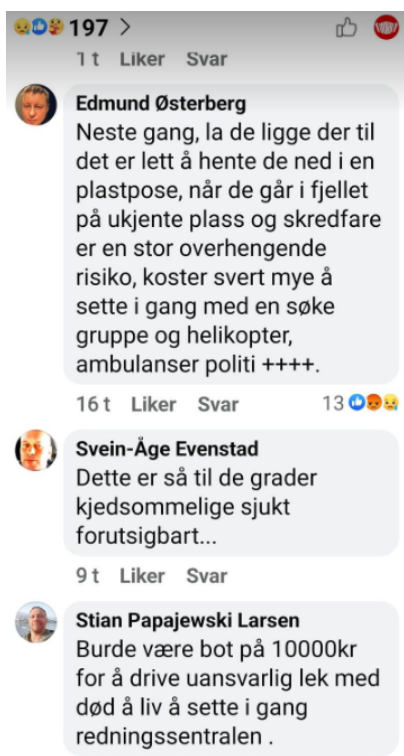
Videointervju og faktasjekk.

Presentasjonsverktøyet VEV har aldri tidligere blitt brukt på denne måten i Amedia-sammenheng og representerer en helt ny måte å vise digital historiefortelling, som ikke er mulig med det tradisjonelle verktøyet Cue. Dette er gjort av dramaturgiske hensyn, men også for å synliggjøre hvilke muligheter som eksisterer for å formidle en historie og der håpet er at Amedia-familien vil la seg inspirere såpass at dette kan bli en del av fremtidens måte å presentere unik journalistikk på.

Samfunnsbetydning

Mens trafikkulykker går ned, går antall skredulykker opp - i takt med langt flere folk i fjellet - både lokale og tilreisende. Det er derfor et samfunnsproblem som absolutt burde tas tak i.

Reportasjeserien har, etter vår mening, en egen kvalitet der et samfunnsviktig tema blir presentert på en helt ny måte, som igjen har ført til en ny bevissthet i befolkningen og en langt mer fruktbar debatt enn noe av den tidligere "skyttergravskrigen" mellom et "sint" kommentarfelt som idioterklærer de involverte og skikjørere som opplever seg urettferdig behandlet i sitt livs store tragedie.

Et "vanlig" kommentarfelt etter en skredulykke.

For å kunne ta opp en tung problemstilling mener vi at *storytelling-grep* og virkemidler er helt sentrale for å formidle historiene. Vi har brukt mye tid på å planlegge hvilke elementer vi skulle bruke - hva som skulle være tekst, hva som skulle være grafikk, hva som skulle være bilder, videoer og animasjoner.

Sakene har på alle måter vært dagsordenssettende og har berørt sterkt. Vi mener også at reportasjeserien gir helt ny innsikt ved å kombinere detaljinformasjonen om alt som skjer i et skred, i kombinasjon med dødstill-statistikk og helt nye skadetall. Sistnevnte er tall som ikke har vært en del av debatten og som også overrasket oss stort - både omfanget og hvor stygge skadene var.

Dette ledet oss også inn i en parallell debatt - om helsevesenets nye policy om ikke å informere om tilstand til pasienter ved ulykker - en ny praksis som etter medias syn forringer muligheten til å fortelle lokalbefolkningen om farlighetsgraden av ulike aktiviteter.

Vi har vært i kontakt med et hundretall kilder i researcharbeidet. I starten ble vi møtt med skepsis. Nær sagt alle vegret seg for å stille opp. I løpet av flere måneders jobb, der vi grundig beskrev prosjektet, trygget kildene og dobbeltsjekket og trippelsjekket opplysninger klarte vi å bygge tillit hos de svært mange ulike kildene i helsevesen, politi, myndigheter, skredvarslere, skimiljøet, etterlatte, involverte - og så videre. Det lå også en skepsis utfra tidligere medieomtaler og spesielt kommentarfeltet. I etterkant av publisering har vi fått svært mange positive reaksjoner for å ha tatt tak i problemstillingen på en skikkelig måte. Vi har vaktet kommentarfeltet - som vanligvis ender i stygge personangrep - men som denne gangen i stor grad handlet om empati og forståelse - samt nysgjerrighet. Den helt særegne og *hjerteskjærende* åpenheten om egne valg som som kildene viste bidro i aller høyeste grad til en ordentlig debatt.

Debatt

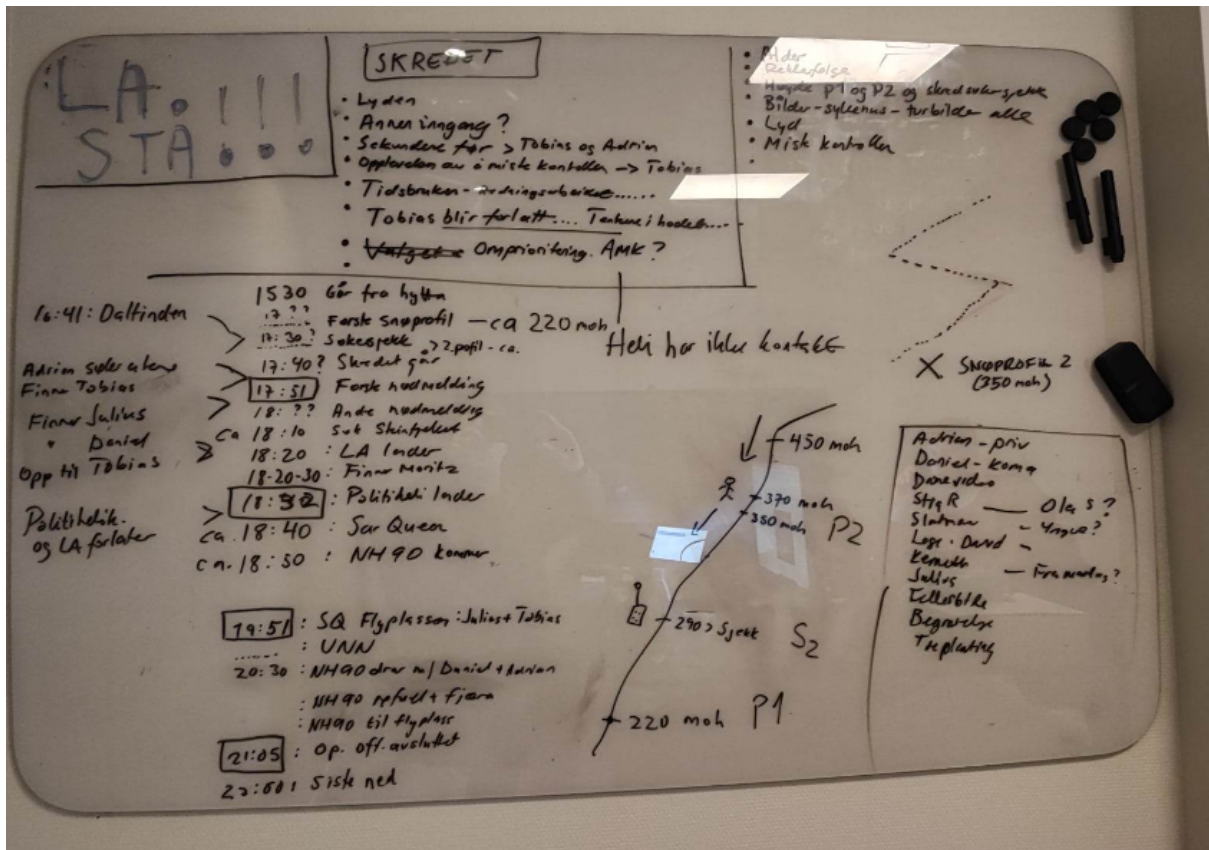
Nordlys-kommentator Maja Sojtaric i samtale med redningskvinne Susanne Bengtsson før debatten starter. Foto: Yngve Olsen

Sakene har engasjert stort, både lokalt og nasjonalt. Det ble oppnådd gjennom planlagt, samtidig publisering i utsatte skred-regioner med aviser som Nordlys, Nettavisen, BA, iFinnmark og Lofotposten - samt øvrige som senere hentet saken. Den førte også til at andre skredofre turte å stille opp i senere saker, både hos oss og andre samarbeidsaviser.

Den åpne hovedsaken traff svært bredt og er en av de mest leste i Nordlys-historien (etter at digital telling ble innført). Den har svært lang lesetid. Vi har i ettertid blitt invitert på podkaster, stilt opp i intervjuer for å fortelle om prosjektet og det har ført til mange leserinnlegg og egne debatter på ulike Facebook-grupper om skikjøring i Norge.

De mange tilbakemeldingene gjorde at vi i "hurten og sturten" arrangerte et eget debattmøte i Tromsø. Tross mager forhåndsreklame ble det så stappfullt at folk dessverre måtte avvises i døra, men det store engasjementet blant deltakerne i salen fortsatte også på utestedet i etterkant av den offisielle debatten.

Metode og verktøy:

Tidslinje under utvikling.

Det er brukt tradisjonell journalistisk metode i kombinasjon med verktøy fra undersøkende journalistikk.

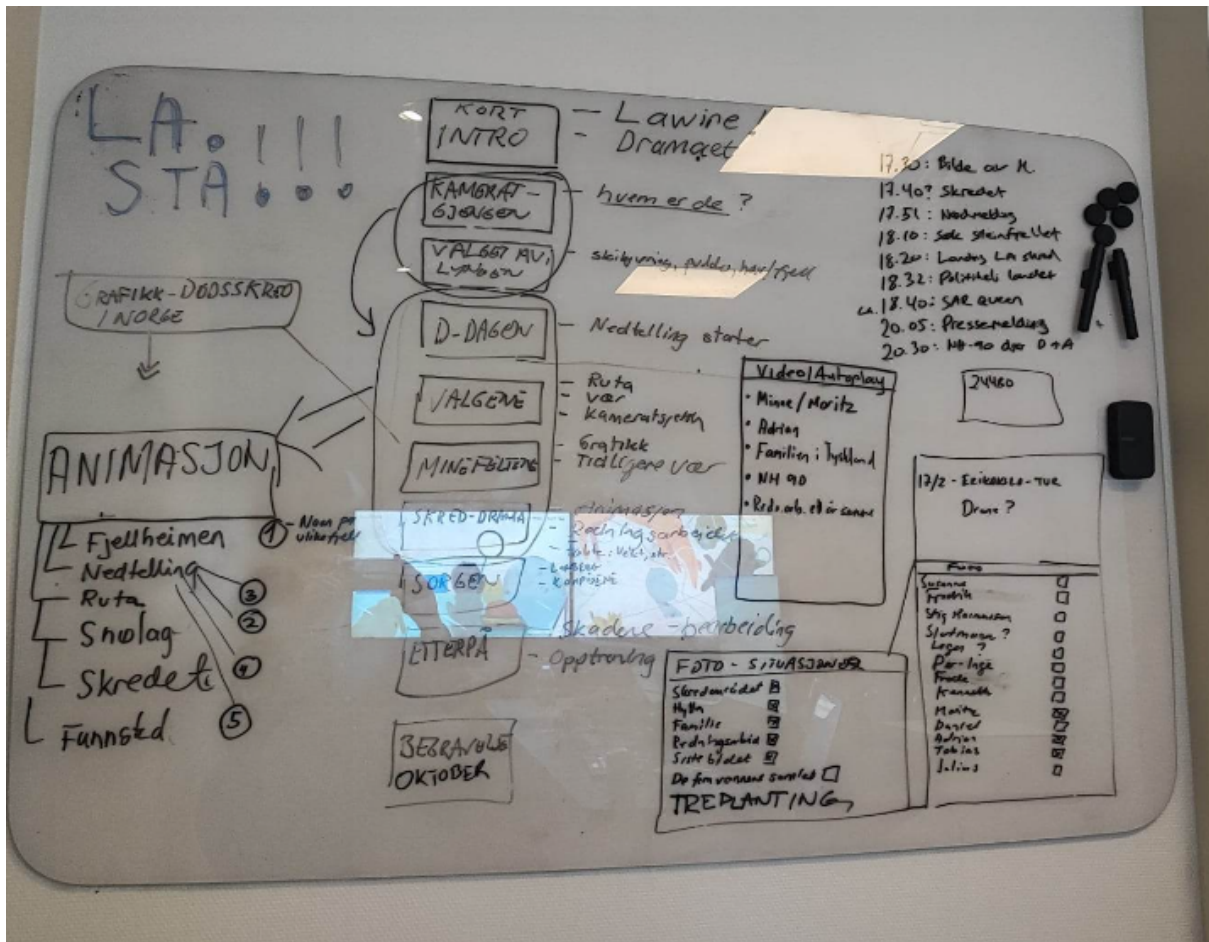
Personhistoriene - både fra de overlevende, gjenværende familie og redningsmannskap - er den røde tråden. Her er det brukt tradisjonelle metoder med personlige intervjuer, gjennomgang av rapporter og verifisering av faktaopplysninger. Selv om metodene er tradisjonelle er likevel intervjuteknikken og skrivemåten annerledes enn "vanlige" reportasjer. Det er brukt svært lang tid på faktasjekk og gjennomgang av opplysninger.

Utskrift fra droneopptak med inntegning av skred, kontrollert opp mot gps-punkter, digitale kart og funn av gjenstander. Foto: Norsk Folkehjelp

Verktøy fra undersøkende journalistikk har vært helt sentrale for å kunne ha en troverdig tidslinje, grafikk og animasjon. Her er det både analyse av av gps-logger, kontrollsjekk av tidsmerker og bildeinfo fra ulike kilder, innsynsbegjæringer hos politi og helsevesen for å lage tidslinje, historiske værdata, bruk av eksperter med regneformler for hastighet på skred basert på lengde, bredde og volum på skredet. For å finne nøyaktig rute, inkludert startsted og funnsted for skredet, er autentiske bilder og vitneobservasjoner gjennomgått i samspill med tidsinfo på bilder og videoer, samt politi- og helselogger.

I tillegg kommer avanserte søk i sosiale medier-profiler for å kartlegge hvem som ble tatt av skredet og kontakte vedkommende.

Historien males ut og planlegges.

Den store mengden med research-materiale, utkast, og ferdigstilling av reportasjer på ulike språk ble organisert i en felles Google Disk der de ulike involverte hadde tilgang - avhengig om de var kilde, samarbeidspartner, fotograf eller annen type bidragsyter. En slik systematikk har vært avgjørende for å få orden i sysakene og kontroll på de mange faktorene. Vi hadde også et eget skriverom reservert i to måneder med whiteboard (for å tegne ut saken) og der vi også kunne gjøre videointervjuer.

Innspurten:

20:37 | 15,2KB/s

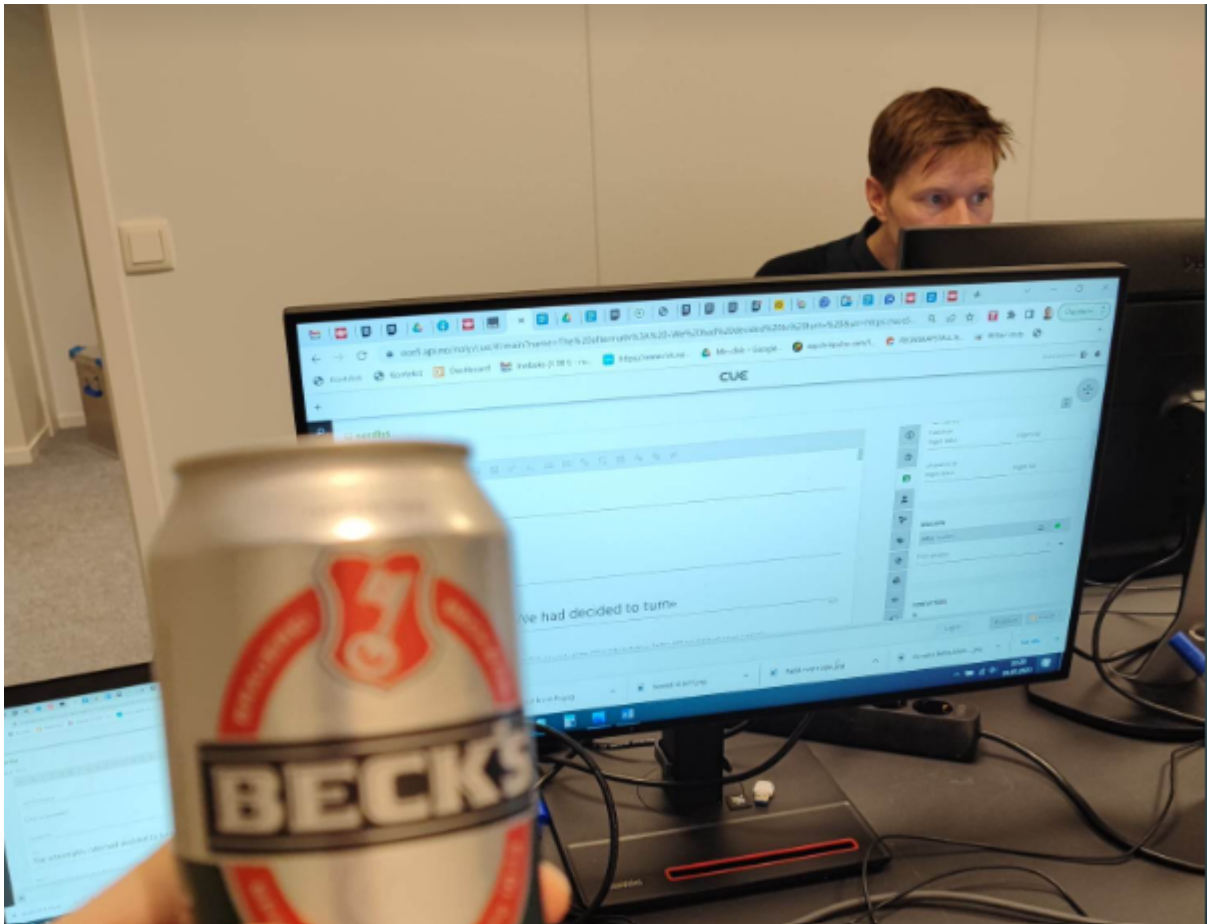
www.nordlys.no/vis/annons

studietiden er nå byttet ut
NÆRE VENNER: Moritz og Adrian.
med full jobb.

De sørger for å nyte tida.
Skiferien til Lyngen,
Den tirsdagskvelden lager
planlagt i et halvt år, er
de seg en slags nordnorsk
kjærkommen.
«surf and turf» - reker og
rein. Selv Moritz, som ikke
har spist kjøtt siden
barneskolen, lar seg
begeistre.

24.mars 20:37: Litt småpanikk da det viser seg at nybrottsarbeidet med den nye, fancy visuelle historiefortellingen ikke fungerer på alle mobiler.

24.mars 22:40: Siste feilretting på engelsk versjon kvelden før publisering.

24.mars 23:43: Alt er levert...Også denne gang er det mørkt ute, men nå er det ikke siste breaking news som skal ut, men en reportasje om konsekvenser av et skred med mange involverte og store skjebner.